

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun 6 kinderen wonen sinds 2012 in Tanzania en werken als IT'er en neuroloog in het plaatselijke ziekenhuis. Financiële steun aan het Tanzania-Project van FIDESCO maakt dit mogelijk, en zo is een donateur direct betrokken bij ons werk.

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their 6 children have lived in Tanzania since 2012, working in the local hospital as an IT-specialist and a neurologist. Financial support to FIDESCO's Tanzania Project is indispensable for making this possible.

augustus 2016

Beste allemaal,

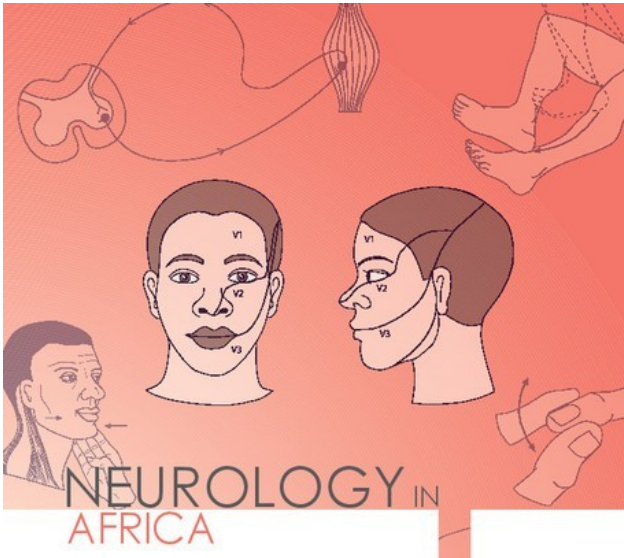
Ik zit nu met genoeg aan mijn eigen computer, die op een haar na gefrituurd is door een voltagepiek op het Oegandese elektriciteitsnet, hierover meer van Marco. Maar nu ben ik weer terug op Tanzaniaanse bodem en heb ik mijn dagelijkse rondje gelopen op de Interne langs de neurologische patiënten. Veel mensen met een beroerte, ook op jonge leeftijd. Ongediagnosticeerde hoge bloeddruk is de grootste boosdoener. Afrikaanse genen zijn niet ingesteld op een zoutrijk Westers dieet en deze combinatie is goed voor ernstige bloeddrukverhoging in een jong segment van de bevolking: een epidemie in wording. Verder HIV-patiënten met Kaposi-sarcomen, cryptococce-meningitis en de arme vrouw uit de Pare-bergen hier 200 kilometer vandaan, die veel te laat binnen werd gebracht met haar hondsdoelheid, waaraan ze binnen een paar dagen zal sterven. Ook de onverwoestbare 103-jarige vader van de oud-ziekenhuisdirecteur lag opgenomen. Hij had naast zijn bekende cognitieve stoornissen ook een longontsteking gekregen. De arts-assistenten meenden ook wat fasciculaties gezien te

hebben in zijn spieren (een verschijnsel dat kan passen bij verval van de voorhoorncellen in het ruggenmerg), iets waarvan je filosofisch gezien zou kunnen zeggen dat het op die leeftijd niets bijzonders is. Je moet toch érgens aan dood gaan... Daarom kwam ik even bij hem kijken. Maar ik kon na het (verder eigenlijk niet erg alarmerende) onderzoek de verleiding toch niet weerstaan om hem te vragen: "Spreken Sie Deutsch?" In zijn jonge jaren moet Tanzania nog vergeven geweest zijn van Duitse kolonisten. En ja hoor, met zijn gestoorde inprenting maar nog goede langetermijngeheugen verwijdden zijn ogen zich, hij fronste en schudde zijn hoofd: "Nein!". Levende geschiedenis!

Toen ik deze nieuwsbrief ging schrijven zag ik het volgnummer ervan: '10'. Een indirecte maat van hoe lang we al in dit land werken, maar ook hoe snel de tijd toch weer gaat. Inmiddels is het een week voor de grote schoolvakantie voor de kinderen, een lange periode waarin de stad verlaten wordt door alle gezinnen die naar alle verre thuislanden gaan. Dat klinkt stil en saai, maar er blijft met ons een grote groep Tanzanianen en andere achterblijvers over met wie we het goed naar ons zin hebben. En dan gaat de tijd ook snel. Ik kom op dit moment nog bij van een bezoek aan Oeganda waar we samen met alle Tanzaniaanse neurologen het Panafrikaanse neurologiecongres bezocht hebben, dat eenmaal per twee jaar gegeven wordt. Gisterenochtend om 3 uur 's nachts kwamen we weer aan in Moshi, en een paar uur later weer door naar de poli. Er komen op dit congres neurologen uit de Sahel-landen tot aan Madagascar, van Zuid-Afrika tot aan de Centraal-Afrikaanse Republiek en DR Congo, en het is tweetalig. Een aanzienlijk deel

van de Afrikaanse neurologen is namelijk in het Frans opgeleid en werkt in de Franstalige landen van West- en Centraal-Afrika.

Collega Howletts boek "Neurology in Africa" (dat inmiddels aan de 2^e druk toe is en waarvan ik in 2015 de eer had het te redigeren) wordt op dit moment met steun van de European Academy of Neurology vertaald in het Frans. Deze vertaling wordt verzorgd door... de neurologen en AIOS-sen neurologie van Kameroen! Kameroen is namelijk het enige land in Afrika dat officieel tweetalig is: Engels en Frans zijn beide voertaal en maken een vertaling (door ter zake kundige vakgenoten: je kunt dat niet zo maar door een tolk laten doen) tot een leuke uitdaging! Zo blijft de vertaling ook een 100% Afrikaans gebeuren en daar zijn we trots op. Neurology in Africa is overigens gratis te downloaden op www.uib.no en de boekvorm is te koop via Cambridge University Press.

Om neuroloog te zijn in dit gedeelte van de wereld is maar gedeeltelijk vergelijkbaar en invoelbaar voor iemand die zoals ik een mooie opleiding heeft gehad in welvarende en politiek rustige landen. Een voorbeeld waardoor dat weer eens duidelijk werd: toen de nieuwe bestuursleden van de PanAfrican Association of Neurological Societies (PAANS) werden verkozen tijdens de vergadering in Oeganda, werd door de vertrekkende Tunesische voorzitter tussen neus en lippen door verteld dat er ook 'n mooie

PanAfrican Association of Neurological Societies (PAANS)

PAANS-medaille bestaat voor om de hals van de bestuursvoorzitter. Maar die is al kwijt sinds 2011, toen het in Tripoli (Libië) politiek onrustig werd... en de toenmalige Libische bestuursvoorzitter is óók nog steeds kwijt...

Daar werd door het publiek van Afrikaanse neurologen, voor wie oorlog en onrust helaas heel normaal is, hartelijk om gelachen. Het laat op een cynische manier zien in wat voor omstandigheden veel collega's hier hun werk moeten doen. Onze collega Patrice uit Burundi, het land waar we vorig jaar pal voor de verkiezingen nog een vergadering hadden, gaf een presentatie over hoe het is om in een land te werken met sluipschutters op de daken, de kinderen thuis omdat het te gevaarlijk is om naar school te gaan en tekorten aan werkelijk alles. Ontnuchterend.

Ida

Nou, ik denk dat het deze keer een korte wordt, ook al heb ik dagen en dagen gehad om te schrijven, want het is hier namelijk vakantie. Op de laatste dag van school gingen heel veel van mijn favoriete leraren-en-leraressen weg. Dat is jammer en vervelend want dan krijg ik volgend jaar allemaal nieuwelingen.

Mijn vriendin Marianne ging ook weg, dat was heel emotioneel allemaal, maar voordat ze ging, ben ik met haar en haar familie naar een safari lodge geweest. We zagen heel veel wilde dieren die je in NL niet zomaar in het wild zou zien rondlopen, zoals wrattenzwijnen, zebra's, struisvogels en giraffes. 's Nachts waren er ook nogal luidruchtige leeuwen. Je moet maar denken: dat is echt Afrika. Maar weet je wat, als ik aan echt Afrika denk, dan is dat HOME (oftewel thuis) want ik heb hier kennissen en vrienden die bijna als familie voelen! Deze vakantie komt mijn superfantastische vriendin uit Nederland me opzoeken: leuk!

Willem

Hallo iedereen in Nederland, hoe gaat het daar, koud? Hier is alles cool. Ik heb sinds de laatste nieuwsbrief heel veel dingen gedaan en mee-gemaakt. Ten eerste zit ik nu in de middelbare en ik ben twaalf. School is heel leuk omdat er zoveel te doen is. Er zijn sporten en activiteiten elke dag na school. Maar elk voordeel heeft een nadeel, elke dag krijgen we zeker wat huiswerk en als er

geen elektriciteit is kan je het niet doen. Ik was heel enthousiast over het EK en keek heel vaak wedstrijden met mijn vriend Donyo. Dat voetbal-kijken is niet saai omdat we na elk goal naar buiten gingen en het voor de grap nadeden. Ook is de Big Birding Day geweest en ons team heeft zijn record verbroken met 188 individuele vogelsoorten in 48 uur.

Doris

Hoe gaat het? Met mij gaat het wel goed. Ik heb het alleen wel heel erg druk gehad. Ik had 8 weken lang een project om te doen in de klas met een groepje van 4. Ik was wel heel erg blij met mijn groepje want wij waren een groepje van allemaal vrij slimme vrienden. Ons project ging over vuilnis en wat er daarmee allemaal gebeurt op onze aarde. Dit project heet de Exhibition en daar moet je dan 8 weken aan werken! Vermoeiend, maar leuk. Misschien heeft Willem het er ook wel over gehad vorig jaar, want nu zit hij al in M1. Het ging allemaal wel goed, maar soms liep het een beetje uit de hand ... Gelukkig kregen wij allemaal wel een school e-mail om in contact te blijven met

De jongste vier 'chillaxing' in de tuin

iedereen in plaats van hoeven te wachten op de volgende dag op school. Ik doe ook van alles met sport: zwemmen, netball, baseball, voetbal, rugby en atletiek. Deze sporten doe ik dan allemaal door de week op school voor clubs. Al deze sporten worden gecoacht door leraren van de school. Ik kan niet geloven dat ik na de zomervakantie al in M1 zit! Wat zal ik dat allemaal missen zeg! Wanneer komen jullie ook 'ns naar Tanzania? Het is hier prachtig! Als jullie al wel een keertje zijn geweest, kom dan nog een keertje. En als dat niet kan, zeg dan tegen de rest dat zij ook even hierheen moeten komen! Oud of jong, wij houden altijd wel van een beetje visite!

Hugo

Hugo beklimt een Baobab

Hoi iedereen, met mij gaat het goed, maar het enige slechte ding aan de hondenbeet (zie vorige nieuwsbrief, mama-red.) is dat als ik lach, de linkerkant van mijn mond verder naar buiten dan de andere kant gaat, maar het maakt niet uit. Ik ga dit jaar naar P5! Dat is in Nederland groep 6 maar het loopt allemaal net iets anders omdat

de leeftijdsgrens hier 1 augustus is, en in Nederland 1 januari. Ik hoop dat jullie ook nieuwe vrienden krijgen als jullie naar jullie nieuwe klas gaan. Hoi Tygo en Meve, ik hoop dat jullie ook naar Tanzania komen op visite. Iedereen mag wat donaties en knuffels meenemen voor de kinderen in K.C.M.C. (het ziekenhuis in Moshi). Dag dag!

Steven

Ik heb gisteren een tand verloren en ik speelde tikkertje. Het was heel grappig omdat ik op mijn bips viel. DAAG!

VICKY I LOVE I LOVE .LOLLIPOPS VICKY! 5

Met vriendinnetje Rhea

Getypt door ... onze jongste dame. Ze heeft in de afgelopen maanden zinnnetjes leren schrijven en dat levert prachtige resultaten op - die zij nog het beste kan lezen. We krabbelen haastig tekstverklaringen bij haar schrijfsels zodat we niet vergeten wat ze daar ook alweer vertelde ... De kinderen, die nu allemaal naar school gaan, zijn in routinebezigheden een vanzelfsprekende kudde en doen bij voorkeur hun huiswerk allemaal op dezelfde vierkante meters in plaats van op een rustig plekje, waar zij zich dan ook maar bij voegt. Zo hoort het blijkaar!

Marco

Toen ik eind jaren 80 geografie studeerde was in een vlag van politieke correctheid het woord "onderontwikkeling" uitgebannen. "Ontwikkelingslanden" kon nog net, maar je moest de problematiek zeker niet beschouwen als een kwestie van achterstand. Ik kon daar niet zoveel mee: uiteindelijk gaat het toch gewoon om een gapend verschil in welvaartsniveau? En wat is er verkeerd aan achterlopen, als je snel vooruit

gaat? Wie in de laatste 30 jaar regelmatig in Afrika is geweest, zal beamen dat het continent enorm is veranderd. Mijn favoriete illustratie: toen wij hier net woonden vertelde de tuinman dat je vijf jaar eerder nog naar Arusha (80km) moest om een tuinsproeier te kopen, en nog vijf jaar eerder naar Nairobi (400km). Anno 2016 is Moshi vergeven van de ijzerwaren winkeltjes, en kan je letterlijk op iedere straathoek er een kopen -- wat wel weer handig is want ze gaan ook heel snel stuk. Ik vergelijk Tanzania soms met Italië toen ik er midden jaren 80 woonde. Ondrinkbaar kraanwater, onhygiënische ziekenhuizen, stroomstoringen. Zo lang is dat allemaal nog niet geleden.

Dat het subtieler ligt dan "gewoon een fase-achterstand" werd me onlangs nog eens duidelijk. Ik werd gevraagd een ontwerp te maken voor een softwaresysteem voor een *m-health* onderzoeksproject van een Amerikaanse universiteit. M-health, het toepassen van mobiele technologie in de (volks)gezondheidszorg, is ook hier *hot*. Het project wil onderzoeken of de vaccinatiegraad in afgelegen gebieden kan worden verhoogd door moeders van pasgeboren baby's met SMS'jes te herinneren aan een aanstaande vaccinatie, en of een financiële compensatie via mobile wallet (de geldrekening gekoppeld aan je telefoonnummer) daaraan kan bijdragen.

Het verzoek van de onderzoeksleider was om een *low tech* lokale implementatie te bedenken, als tegenhanger van het Amerikaanse ontwerp dat er lag. Ik keek mijn ogen uit toen ik dat zag. Het verzenden van de herinnerings-SMS'jes zou als dienst afgenomen worden van de (Amerikaanse) marktleider op dat gebied. De

De schoolvrachtwagen tijdens een "outdoor pursuits" trip

databases en serverapplicatie kwamen te draaien op een Amerikaanse cloud. De applicaties in het veld zouden draaien op iPads, en de software zou ontwikkeld worden door een softwarebedrijfje in de VS en gelicentieerd worden aan het project. De broncode zou niet publiek beschikbaar komen als open source.

Uiteraard is het (verhoopte) effect van een dergelijk project op het terugdringen van kindersterfte alleen maar wenselijk. Maar hoeveel achterstand loopt Tanzania netto in als je deze verbetering in de gezondheidszorg afzet tegen de economische en technologische meerwaarde het *buiten* Tanzania creëert?

Enfin, ik heb een low tech (en low cost) variant op het ontwerp gemaakt en in een lokaal netwerk van softwareontwikkelaars gezocht naar mensen met deze expertise. Tot mijn verrassing kreeg ik meerdere reacties van startende bedrijfjes die zich gestort hebben op de m-health markt. Het is hier nog geen Nairobi, dat zich ontwikkeld heeft tot regionale *Tech Hub*, of Kampala waar naar verluidt een levendige *hacker scene* ontstaan is, maar het begin is er.

De aap met verstreckende gevolgen

Die Oost Afrikaanse eenheid is een mooi bruggetje naar deze aflevering van De Stroomperikelen. Op de avond van 7 juni werd de opgaande lijn die ik de vorige keer al rapporteerde abrupt doorbroken: een plotse linge stroomuitval. We hebben verschillende soorten: die waar het licht langzaam wegvalt; waar het een keer flikkert en dan lang weg blijft;

die waar het ineens uitgaat op het hele uur (dat zijn de geplande, al kent niemand de planning); maar dit was een andere. Je voelde gewoon dat het een Grote was.

De volgende ochtend was de stroom dan ook niet terug. Op weg naar mijn werk zag ik een appje van Marieke die in Kampala zat: haar laptop die ze had laten laden in haar hotelkamer deed na het avondeten niets meer, en ze moest vandaag een presentatie geven. Dat klonk als een overspanningsprobleem op meerdere fronten, maar ik kon er 1000km verderop ook niet veel aan doen.

Mijn eerste activiteit die dag was een on-line overleg met een collega bij KEMRI in Kenia. Hij was wat verlaat door problemen met de stroomvoorziening. Het bleek dat de avond ervoor in heel Kenia de stroom was uitgevallen, door een aap die op een transformator was

Het team van Willem klaar voor de Big Birding Day

gevallen. Toen pas combineerde ik de drie voorvallen, en inderdaad: uit onze server logs bleek dat de stroom in Tanzania en Kenia op exact hetzelfde moment was uitgevallen. En dat moment viel samen met ... Mariekes avondeten in Oeganda.

Drie locaties, ieder 1000 kilometer van elkaar. Drie landen, samen zo groot als West Europa, platgelegd door een aap - die het nog heeft overleefd ook!

Er gaat nog steeds bijna geen week voorbij of er is wel weer een hoge regeringsfunctionaris die door President Magufuli uit zijn ambt gezet wordt. Een wel gemakkelijk voorval was de inventarisatie die alle districtshoofden moesten maken van "*ghost workers*": niet bestaande ambtenaren die op de loonlijst van de overheid staan. Deze inventarisatie volgde kort op de ontdekking in Nigeria van 60.000 van dergelijke 'schijnwerkers'. De aantallen hier waren niet zo schokkend, behalve in één district: de commissioner van de regio Shinyanga meldde dat haar regio 0 schijnwerkers telde. Dit kwam haar op direct ontslag te staan. Magufuli's undercover team had er namelijk wel degelijk een aantal geïdentificeerd ...

Maar het is niet allemaal goed nieuws. Veel van de maatregelen zijn abrupt en willekeurig. Ze worden op stel en sprong doorgevoerd zonder dat overheidsinstanties er klaar voor zijn. Andere leiden tot nog meer papierwerk en verlamming. Zo moest mijn collega die uitgenodigd werd voor een tweedaags congres in Zuid Afrika een uiterst

gedetailleerd formulier invullen met de verantwoording voor de reis. Met het formulier moest hij naar Dar reizen (600km) om het daar in het kantoor van de vice president te laten tekenen. Voor een buitenlandse reis van 2 dagen, 2 dagen reizen om alleen de goedkeuring te krijgen ...

Een ander scherp kantje is de toenemende druk op politiek en media. Een bijeenkomst van jonge partijleden werd onlangs verboden; de oppositie is gewaarschuwd dat "destabiliserende activiteiten" (een geplande demonstratie) met geweld bestreden zullen worden. Tanzania heeft nog veel wetten uit de koloniale tijd, die gevaarlijk veel macht bij de president leggen. Deze wetten hangen als een zwaard van Damocles boven de democratie van Tanzania en boven de vrijheden van meningsuiting, samenscholing, en vrije nieuwsgaring.

Zelfs mijn instituut mag officieel geen enkel onderzoeksresultaat bekendmaken als het niet eerst door het nationaal bureau voor de statistiek is goedgekeurd. Die procedure wordt momenteel weliswaar niet gehandhaafd, maar de president kan dit van de ene op de andere dag veranderen, en daarmee naar willekeur mensen en organisaties monddood maken.

Tenslotte nog goed nieuws: de bloedbank van het ziekenhuis is weer volop operationeel, en wel in de benedenverdieping van mijn gebouw. Op die verdieping was een zeer goed geoutilleerde afdeling ingericht voor deelnemers aan de clinical trials die KCRI uitvoert. Op grond van veiligheid mag de afdeling er echter niet gevestigd worden: er is te weinig isolatie tussen de afdeling en de kantoren erboven. De bloedbank zit er echter perfect. Nu heb ik geen excuus meer om mijn donatie uit te stellen!

FIDESCO Nederland 25 jaar!

Op **1 oktober 2016** viert FIDESCO in Nijmegen haar 25-jarig bestaan met een eucharistieviering, sprekers, diner en feestavond. Gaat u ook?

Meer informatie op www.fidescoco.nl

FIDESCO

**Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
Met ruim drie jaar ervaring hebben we het bewijs dat we dit
zonder jullie financiële steun NOOIT hadden kunnen waarmaken.
Eigenlijk doen we dit dus met z'n allen!**

**Dankzij jullie giften aan FIDESCO kunnen wij dit blijven doen.
Een donatie o.v.v. "Tanzania" komt ons project regelrecht ten goede.
Er blijft *niets* aan de strijkstok hangen, behalve de kosten voor de
postzegel op deze nieuwsbrief!**

FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen. FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren een tot drie jaar. Je kunt tevoren een training volgen en tijdens de uitzending begeleid worden vanuit Europa. Voor informatie bel 0252-220807 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl

FIDESCO is een ANBI. Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.

We vragen jou vriendelijk om een bijdrage om ons project gaande te houden. Dat kan op deze drie manieren:

1. Een storting op rekening NL53 ABNA 0566 0142 97 van Stichting FIDESCO Nederland in Venlo o.v.v. 'Tanzania'
2. Betaling via iDeal® op www.fidesco.nl
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en landt deze nieuwsbrief periodiek in jouw brievenbus. De nieuwsbrieven die we sinds onze aankomst hebben geschreven, zijn overigens ook op onze site te vinden.

Marco van Zwetselaar en Marieke Dekker,
Marek, Ida, Willem, Doris, Hugo, Steven, Vicky
Adres: c/o International Collaboration Office,
KCMC | PO Box 3010 | Moshi, Kilimanjaro | Tanzania
zwets@zwets.com | marieke@zwets.com
Tel. +255-782-334124 (Marco) | +255-784-669314 (Marieke)

FIDESCO